

انسان آکادمیک

ی. یو. بور دیو
ترجمہ: رضا کاویانی

پبلشرز: نیشنل بک ٹرسٹ، انڈیا
وزارت تعلیم، ثقافت و اطلاعات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

انسان آکادمیک

بی‌یو بوردیو

ترجمه: علی‌رضا کاویانی

اشهر: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی با همکاری

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

ویراستار: سمیه سیاه‌پشت

شرح جلد: هاجر قربانی

چاپ اول: ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۵-۲۸-۶

نشانی: تهران، خیابان پستداران، شهید مؤمن نژاد (گلستان یکم)، شماره ۱۳۴، تلفن: ۲۲۵۷۰۷۷۷

سایت: www.iscs.ac.ir

پست الکترونیکی: fo@iscs.ac.ir

کلیه آثار منتشره این پژوهشکده در جراید علمی و نظری تخصصی نویسندگان محترم آن است و لزوماً مورد تأیید پژوهشکده نیست.

سرشناسه: بوردیو، پیر، ۱۹۳۰ - ۲۰۰۲م. Bourdieu, Pierre

عنوان و نام پدیدآور: انسان آکادمیک / نویسنده بی‌یو بوردیو؛ ترجمه علی‌رضا کاویانی.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، دبیرخانه، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۴۵۰ ص.

شابک: ۲۰۰۰۰۰ ریال: 978-600-8905-48-6

یادداشت: عنوان اصلی: Homo academicus, 2009.

موضوع: مدرسان — فرانسه

موضوع: College teachers -- France

موضوع: دانش و دانش‌اندوزی — فرانسه

موضوع: Learning and scholarship -- France

شناسه افزوده: کاویانی، علیرضا، ۱۳۵۰ - مترجم

شناسه افزوده: شورای عالی انقلاب فرهنگی، دبیرخانه

ردمبندی کنگره: ۱۳۹۶ ب ۹ ف ۲۳۳۱/۷۴ LB

ردمبندی دیویی: ۳۷۸/۱۲۰۹۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۳۳۳۱۲

فهرست

۷	دیاچه پژوهشکده
۹	پیش درآمد
۱۳	پیشگفتار
۲۱	مقدمه مترجم
۳۳	فصل اول
۳۳	کتابی برای سوزاندن؟
۴۳	کار ساختن و آثار آن
۷۵	افراد تجربی و افراد معرفتی
۱۰۹	فصل دوم
۹	فرارویی و تقابل دانشکده‌ها
۱۲۰	گسست و پیوستگی
۱۲۵	نمودار شماره ۱. شاخص آماری و شاخص‌های سرمایه موروئی و اکسابی
۱۲۹	نمودار شماره ۲. شاخص‌های آماری سرمایه‌های آموزشی
۱۳۰	نمودار شماره ۳. شاخص‌های آماری سرمایه قدرت دانشگاهی
۱۳۱	نمودار شماره ۴. شاخص‌های آماری سرمایه قدرت و مرتبت علمی
۱۳۲	نمودار شماره ۵. شاخص‌های آماری سرمایه مرتبت و شهرت روشنفکری
۱۳۳	نمودار شماره ۶. شاخص‌های آماری سرمایه قدرت سیاسی و اقتصادی
۱۶۷	شایستگی علمی و شایستگی اجتماعی

۱۸۳	فصل سوم
۱۸۳	فضای سرمایه و اشکال قدرت
۱۹۴	ساختار فضای قدرت‌ها
۲۰۲	استادان عادی و جذب اعضای هیئت علمی
۲۱۸	زمان و قدرت
۲۵۵	بدعت‌گذاران خاص
۲۷۰	نزاع بین رقیبان
۲۸۳	بازرسانی
۲۹۸	موقعیت‌ها و مواضع
۳۰۳	فصل چهارم
۳۰۳	دفا از هیئت علمی و گسست از توازن
۳۱۳	جایگزینی کارکنی
۳۲۵	بحران جانشینی
۳۳۴	قطعی بی‌پایان
۳۴۴	نظامی موقت
۳۵۳	گسست در توازن
۳۵۹	فصل پنجم
۳۵۹	لحظه بحرانی
۳۶۷	تضادی مشخص
۳۸۹	هم‌زمانی
۴۰۴	بحران به‌عنوان عامل توسعه‌دهنده
۴۲۰	آرا و نظریه‌های منتشرشده
۴۲۵	توهم خودانگیختگی
۴۳۵	نمایه

پیش‌درآمد

انقلاب اسلامی ایران به مثابه بخدادی تمدنی، به رهبری امام راحل (ره) و به مدد جان‌فشانی‌ها و از خودگذشتگی‌های بی‌بدیل مردم و در راه نیل به استقلال، عدالت و احیای هویت اسلامی - ملی، مسبب‌ساز ظهور تحولات عمیقی در همه عرصه‌ها شد؛ تحولاتی نویدبخش که انقلاب فرهنگی از جمله مهم‌ترین و محوری‌ترین آن‌هاست. مقابله با اعمال نفوذ سیاسی بیگانگان و قطع هرگونه وابستگی از اجانب، دستیابی به استقلال فرهنگی و فکری به‌عنوان اساس و کمال جامعه اسلامی، گسترش همه‌جانبه اخلاق و فرهنگ اسلامی، تضمین سلامت فکری و روحی، تقویت مبانی معنویت و ایمان، شکوفایی اندیشه‌ها و رشد و توسعه علمی از جمله بزرگ‌ترین دغدغه‌هایی بودند که زمینه‌ساز انقلاب فرهنگی و فرمان ارزشمند و فراموش‌ناشدنی امام خمینی (ره) برای تشکیل «شورای عالی انقلاب فرهنگی» شد.

تأییدهای چندباره رهبری کبیر انقلاب اسلامی (ره) و پس از ایشان، عنايات رهبر فرزانه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله)، همواره شامل حال شورای عالی

انقلاب فرهنگی و دست‌اندرکاران امور فرهنگی شده است؛ چنان‌که رهبر انقلاب می‌فرمایند: «من از آغاز تاکنون، این شورا را در قله تصمیم‌گیری برای مسائل فرهنگی می‌دانسته‌ام. البته این مسائل با سیاست و اقتصاد و سیاست خارجی فرق دارد؛ مرز این با آن‌ها مشخص است. این فرهنگ است؛ با همان گستره‌ای که دارد و تأثیری که در همه امور زندگی و شئون یک دولت و یک ملت می‌تواند بگذارد. آن قله تصمیم‌گیری فرهنگی - به معنای نگاه کلان و مهندسی عمومی فرهنگ کشور که شامل دانشگاه و فرهنگ عمومی و مدرسه و نظام آموزشی و کتاب درسی و تربیت معلم و حتی صنعت و غیره در کشور می‌شود - باید در اینجا طراحی شود».

مأموریت شورای عالی انقلاب فرهنگی، گستره عرصه‌های فرهنگ و علم کشور را دربر می‌گیرد. به‌خوبی از آن‌ها عبارتند از: تدوین و تصویب اصول، اهداف، سیاست، برنامه‌ریزی، فرهنگی و علمی کشور، برنامه‌ریزی درباره مواجهه فعال و مبتکرانه با تحولات فرهنگی، رصد مستمر برنامه‌ها و تحولات پیرامون حوزه‌هایی همچون توسعه فرهنگ، علم، پژوهش و فناوری کشور، هدایت و سامان‌دهی مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی، آموزشی، پژوهشی و رسانه‌ای کشور و ارائه راهبردهای مناسب، تهیه و تدوین نقشه مهندسی فرهنگی، نقشه جامع علمی کشور و طرح توسعه و تحول نظام پژوهش، تعلیم و تربیت کشور.

«سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و بی‌شک، استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گروی انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به شمار می‌روند و نمی‌توان بدون توجه به این حوزه آینده‌درخشانی را در نظر داشت. این مهم به‌ویژه در حوزه پیچیده

مدیریت کلان امر «فرهنگ» و حوزه‌های پیرامونی آن قابل مشاهده است؛ آنجا که موضوعات و مسائلی همچون دستیابی به تعریف مشخصی از نظام سیاست‌گذاری فرهنگی، فرهنگ عمومی، مهندسی فرهنگی و ایجاد نسبی همه‌گیر بین ارکان حکومت و نهادهای مؤثر در حوزه فرهنگ، مسئله و دغدغه اصلی به شمار می‌آید. در حقیقت شورای عالی انقلاب فرهنگی، ضمن رصد ارزش‌ها، هنجارها و جریان‌های فرهنگی، در راستای ایجاد ساختاری سیاست و کلان، مطابق با خواسته‌ها و نظرهای رهبری معظم انقلاب، موظف به ارائه راهبردها و راهکارهای بومی و روزآمد فرهنگ و نظارت بر حسن اجرای آن‌هاست.

در این راستا، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی که در واقع پشتوانه کارشناسی شورای عالی انقلاب فرهنگی به شمار می‌رود، طی برنامه‌های پژوهشی و تحقیقاتی خود، به تولید مجملات و آثار پرداخته است که آن‌ها را به مرور در قالب کتاب‌ها، گزارش‌های تخصصی و نشریه‌های علمی به محضر صاحب‌نظران و اهل علم تقدیم می‌کند. امید است انتشار این اثر، به ایجاد بستری پویا در حوزه علم و فرهنگ بیانجامد و افق‌های بی‌پایانی را در راه کمال بگشاید. در پایان ضمن تشکر و قدردانی از تمام همکاران و دست‌اندرکاران، امیدوارم دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در آینده نزدیک آثار جدید دیگری را در این حوزه تقدیم جامعه علمی کشور کند که در این مسیر، بی‌گمان یاری و راهنمایی اساتید و پژوهشگران رهگشا خواهد بود.

دکتر محمدرضا مخبر دزفولی

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی